

Digi Korczak Bulletin jrg.2 nr. 2, april 2015

“Wij geven je het verlangen naar een betere wereld” (Janusz Korczak)

Korczak Bulletin

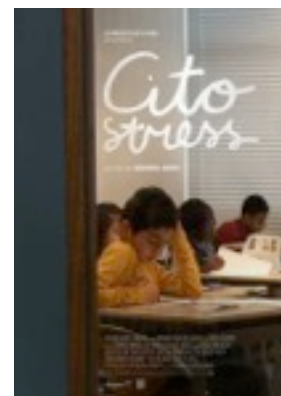
Dit Korczak Bulletin is ook te vinden op www.korczak.nl

Tevens kunt u vorige Korczak Bulletins downloaden: <http://korczak.nl/stichting/category/bulletins/>

Film CITO-stress op TV

Ieder jaar komen kinderen die in groep 8 zitten in een snelkookpan terecht. Ook hun ouders ontsnappen niet aan de druk van wat een cruciaal schooljaar is geworden. Toets na toets wordt afgenomen, met als belangrijkste testmoment de cito-eindtoets. Het begeerde doel is niet alleen een zo hoog mogelijke cito-score, maar ook de toelating tot de beste middelbare school, waarvoor vaak aanvullende eisen gelden. De film laat haarscherp zien hoe de prestatiedruk kinderen in de greep krijgt. Een film die zeker door alle leerkrachten in het basis- en voortgezet onderwijs bekeken en bediscussieerd moet worden!

Deze documentaire is in de afgelopen maand in diverse theaters en debatcentra vertoond en werd op 20 APRIL 2015 20:25 door de NCRV uitgezonden op NPO 2. U kunt de uitzending nog bekijken via Uitzending gemist. (zie bijlage 2)

Nash Dom kamp in 2015

Van 25 juli t/m 2 augustus wordt het Nash Dom kamp weer gehouden. Het kamp wordt gehouden in Westelbeers (Noord Brabant).

Naast het kinderkamp zal er dit keer ook een jongerenkamp zijn voor 13+

*Er wordt nog dringend gezocht naar een aantal **mannelijke** vrijwilligers die als leiding mee willen werken aan het kamp.* Vrouwelijke vrijwilligers hebben we inmiddels voldoende.

Samenwerking met de Vlaamse Korczakstichting

Begin april zijn enkele leden van ons bestuur en van onze Vlaamse zusterorganisatie te Dordrecht bij elkaar geweest. Mogelijkheden voor intensievere samenwerking zijn in een plezierig overleg

besproken. Zo zullen wij voortaan het Korczak Bulletin ook toezenden aan de leden van de Vlaamse Korczakstichting en zult u ook regelmatig informatie krijgen vanuit Vlaanderen over Korczak-activiteiten.

Regionale Dagen Jonge Kind 2015

Op vrijdag 20 maart, 27 maart en 10 april 2015 was Arie de Bruin key-note speaker op de Regionale Dagen Jonge kind die door het HCO (Haags Centrum voor Onderwijs) werden georganiseerd. Arie de Bruin was keynote-speaker en verzorgde een inleiding over de nieuwsgierigheid van kinderen, waarbij hij uitvoerig inging op het gedachtegoed van Janusz Korczak.

Vele aanwezigen maakten (wellicht voor het eerst) kennis met de ideeën van Janusz Korczak. De belangstelling voor onze boekentafel was groot!

Inspiratiedag op de Marnix Academie Utrecht

Op 25 maart werd een speciale Inspiratiedag gehouden voor leerkrachten. De Marnix Academie vierde haar 30-jarig bestaan. De Korczakstichting heeft workshops verzorgd en er was ook een informatie- en boekenstand van de Korczakstichting aanwezig. Er werden diverse boeken verkocht en we mochten enkele nieuwe leden verwelkomen!

Theater Kwibus speelt "Het weeshuis van dr. Korczak"

Theaterstichting Kwibus (<http://www.kwibus.nl>) in IJsselstein speelt in april de voorstelling "Het weeshuis van dr. Korczak" Voorstellingen van Kwibus zijn [te zien](#) in theater Pantalone.

Kaartjes voor de voorstellingen kun je reserveren via www.theaterpantalone.nl of kopen bij "Uit in IJsselstein" in de bibliotheek.

WWW.THEATERPANTALONE.NL

Bestuur van de Korczakstichting op bezoek in De Glind

Op vrijdag 29 mei zal het bestuur van de Korczakstichting op uitnodiging van de Rudolphstichting haar jaarlijkse bestuursdag in De Glind houden. Dit is een speciaal dorp waar de Jeugdzorg op bijzondere wijze vormt krijgt. Zie ook <http://glind.nl>

Opera Polen in Plan Zuid

Muziek - Caroline Ansink; libretto en regie - Olaf Mulder

In de tragikomische kameropera 'Polen in Plan Zuid' gebaseerd op het gelijknamige boek van Daniel Vermeulen ondergaat een jongen van zes de cultuurschok van Brabantse katholieke jongen die hij dacht te zijn tot de joodse jongen die hij moest zijn toen hij in 1945 teruggehaald werd van zijn

onderduikadres. De hoofdpersoon blikt in de opera terug op zijn jeugd en op zijn latere leven in een angstig en beschadigd joods milieu. Hij doet dit met de ogen van een opmerkzaam en gevoelig kind en ook met de scherpe, kritische blik van een volwassene. De boodschap is soms venijnig maar vaker ontroerend en geestig.

Op de website www.poleninplanzuid.nl kunt u alle informatie vinden over de opera zelf en over prijzen, kaarten reserveren en kaarten bestellen.

De slanke ziel

Naar aanleiding van de lezing die de kinderboekenschrijver Sjoerd Kuyper hield in Alkmaar, schreef Jan van der Born een interessante bijdrage: zie bijlage 4

Film over Irena Sendler op Youtube

Irena Sendler, een bijzondere Poolse vrouw, redde in de Tweede Wereldoorlog meer dan 2500 Joodse kinderen uit het ghetto van Warschau. Zij was bevriend met Korczak en werkte met hem samen. Zij was ook getuige van de deportatie van Korczak en de kinderen naar de Umschlagplatz. Zij vertelt wat zij zag en hoe het haar aangreep op <https://www.youtube.com/watch?v=5nrDWJV0scA>

Zij overleed in 2008 op 95-jarige leeftijd. Een aangrijpende film over haar bijzondere leven en werk staat nu op You Tube:

<https://www.youtube.com/watch?v=xAMPvOWvGGE>

Korczakdag op 21 november 2015 in Het Kinderrechtenhuis Leiden

Dit jaar zullen we weer een speciale studie- en inspiratiedag organiseren voor al onze lid/donateurs en overige belangstellenden. Dit keer zijn we, volgend op de dag van de rechten van het kind, op 21 november 2015 op uitnodiging van de stichting Utopa te gast in het Kinderrechtenhuis te Leiden. U hoort er later meer van!

Noteer deze datum alvast in uw agenda!

Dit bulletin wordt met de grootste zorg samengesteld. Met vragen of opmerkingen kunt u terecht bij de redactie: info@korczak.nl. Aan de informatie in dit Bulletin kunnen geen rechten worden ontleend.

c.2015 Janusz Korczak Stichting; eindredactie: Arie de Bruin

Bijlage 1 Column

Een kind alleen op straat? Bel 911!

Is het verwaarlozing om een kind zelf de wereld te laten ontdekken? Alexander en Danielle Meitiv kregen een berisping van de Kinderbescherming in de VS omdat ze hun kinderen alleen naar huis laten lopen.

Dit bericht stond op 1 april in NRC Handelsblad. Eerst vermoedde ik nog een aprilgrap, maar het bleek realiteit in de wereld van nu. De Kinderbescherming heeft Danielle en Alexander vorige maand formeel berispt wegens 'verwaarlozing'. Het echtpaar is in beroep gegaan, maar kan in het ergste geval de ouderlijke macht kwijtraken over de kinderen.

Heel Amerika kent Danielle en Alexander Meitiv als de *free range parents*, de 'vrije-uitloopouders'. Zij hebben besloten hun kinderen te laten spelen, hen zelfstandigheid te leren en te leren omgaan met risico's.

Kinderen die zelf hun wereld ontdekken, alleen hun gang kunnen gaan is ondenkbaar geworden in het Amerika van nu. Een moeder uit New York die haar 9-jarige dochter alleen met de metro liet gaan, kreeg van een tabloid de titel 'America's Worst Mom'. Het kan bovendien strafbaar zijn. Een moeder in South Carolina kreeg een celstraf nadat ze haar dochter, ook 9, zonder toezicht in de speeltuin had laten spelen.

Misschien zijn dit de uitwassen, maar het toont de trend, die we ook in Europa tegenkomen: Kinderen zijn onmondige wezens, zelfstandig niet in staat tot enig goed, zij kennen de gevaren niet en alleen onder toezicht van volwassenen komen zij tot enige ontwikkeling; zij moeten constant in de gaten gehouden worden. Het zijn wel onze prinsen en prinsesjes, we hebben hoge verwachtingen van hen en we zullen er bovenop zitten om ervoor te zorgen dat zij aan die verwachtingen voldoen!

Kinderen groeien hier op in de meest veilige samenleving uit de geschiedenis, en toch zijn we als de dood dat hen iets overkomt en zetten we hen onder de stolp van onze eigen angst.

Korczak schreef ooit: "*Uit angst voor de dood van het kind, ontnemen wij hem het leven*". (UIT: J.Korczak, Hoe houd je van een kind). En inderdaad, dat is hier precies aan de hand, niet alleen in Amerika, maar ook in ons land. De ruimte voor kinderen om zelf de wereld te ontdekken wordt steeds meer ingeperkt. We scheppen weliswaar een eindeloze nieuwe virtuele ruimte voor kinderen die ze via hun I-pad of tablet mogen verkennen, maar alles wat daar te ontdekken valt hebben wij als volwassenen al voor hen ontdekt en erin gestopt. Maar alleen of met je vriendjes erop uit trekken in de echte wereld, de natuur in of op de fiets de buurt verkennen is er niet meer bij! Je eigen taal ontdekken in jouw tempo kan ook niet, zelfs als je drie jaar bent, gaan wij al methodisch aan de slag om te zorgen dat jij precies de woordenschat krijgt die wij verantwoord vinden.

Het is goed om weer eens te rade te gaan bij Korczak die zijn kinderen zelfs in de meest onveilige omgeving van het getto ruimte bood: "*Een opvoeder, die elke onaangename verrassing wil vermijden, die niet verantwoordelijk wil zijn voor dingen die nu eenmaal gebeuren kunnen, is voor kinderen een tiran*".

Ik eindig deze column daarom met een parafraze hierop: 'Een samenleving, die elke onaangename verrassing wil vermijden, die niet verantwoordelijk wil zijn voor dingen die nu eenmaal gebeuren kunnen, is voor kinderen een dictatuur!' Misschien kunnen wij zo hier en daar zones creëren waarin zij wel vrij kunnen zijn en recht hebben op hun eigen blauwe plekken.

Arie de Bruin

Het artikel in NRC is te vinden op:

<http://www.nrc.nl/handelsblad/van/2015/april/01/een-kind-alleen-op-straat-bel-911-1483091>

Bijlage 2

CITO-stress

De documentaire CITO-stress die op maandag 20 april door de NCRV op NPO-2 werd uitgezonden, geeft een goed beeld van de situatie waar ons (basis)onderwijs langzamerhand

in verzeild geraakt is. Op twee Rotterdamse scholen wordt zichtbaar hoe kinderen, leerkrachten en ouders omgaan met de druk in groep 8 om toch vooral zo hoog mogelijk te scoren op de eindtoets.

Kinderen weten niet beter of het hoort zo: alles dit jaar draait om de toets. Eén meisje denkt zelfs dat haar leven er echt van af hangt: “als het niet lukt, kan iemand me wel dood maken. Het is het allerbelangrijkste in je leven!” zegt ze met een ontwapenende zenuwachtige glimlach.

Voor sommige kinderen op de school in Kralingen wordt door de hoog-opgeleide ouders extra CITO-training ingekocht. Op de school in Feijenoord probeert een moeder in half-Turks half-Nederlands haar dochter te helpen bij de staartdelingen.

Op beide scholen doen ouders, leerkrachten en kinderen hun uiterste best. Het draait dit jaar om één ding: zo hoog mogelijk scoren op de CITO-toets!

Een goede documentaire, gemaakt met respect voor alle betrokkenen. Een echte meester met hart voor zijn kinderen, een juf

die aan het eind van het schooljaar een traan wegslikt als ‘haar’ kinderen van school af gaan. Maar haarscherp werd duidelijk hoe kinderen, ouders en leerkrachten gevangen zitten in een meedogenloos selectiesysteem.

In debatcentrum Arminius in Rotterdam werd de film begin april al vertoond en volgde een discussie. Enkele kinderen, ouders en leerkrachten uit de film waren erbij aanwezig, trots dat zij het uiteindelijk toch gehaald hadden.... ja, het was wel spannend...

Het draaide vooral om de vraag of het beter zou worden nu de CITO-toets niet meer in februari maar in april zal worden afgenomen. De selectieprocedure en de afspraken tussen PO en VO in Rotterdam werden uitvoerig toegelicht, maar het werkelijke probleem werd zorgvuldig vermeden.

Het onderwijs is verworden tot “teaching to the test”! Creativiteit en nieuwsgierigheid van kinderen worden afgeleerd, het gaat niet om de ontwikkeling van jouw talenten maar je moet leren de juiste antwoorden te geven op de vragen van de toets! De druk die op de schouders van kinderen wordt gelegd is in de loop van de laatste decennia steeds meer toegenomen en ik verwacht niet dat die af zal nemen nu de toets in april zal worden afgenomen. De druk wordt gewoon verlegd naar al die toetsen die eerder op het programma staan. Nu zal de

entree-toets in groep 7 zwaarder gaan wegen, want de leraar zal zijn/haar advies daar toch ook voor een groot deel van laten afhangen. Of zou hij/zij nog in staat zijn zonder die uitgebreide toetsbatterij die op de meeste scholen al vanaf groep 2 of 3 wordt gehanteerd, te zien wie het kind werkelijk is en wat het echt kan?

De inhoud van het onderwijs richt zich steeds meer naar de formats die door toetsontwikkelaars worden bedacht. En meesters en juffen stemmen hun onderwijs daar op af. Zij doen dat niet expres, natuurlijk moeten zij voldoen aan de torenhoge verwachtingen van ouders, kinderen, inspectie en het voortgezet onderwijs en de samenleving. En de kinderen...? Zij denken dat het zo hoort.

We noemen het 'passend onderwijs' en het draait om de vraag hoe we kinderen het beste kunnen 'inpassen' in het selectiesysteem dat volwassenen gecreëerd hebben. Deze film maakt dit feilloos duidelijk.

Een citaat van Korczak is hier wel op zijn plaats:

"Kinderen de mogelijkheid garanderen om hun geest harmonieus te ontwikkelen, alle verborgen krachten volledig te benutten, ze op te voeden in eerbied voor het goede, het schone en vrijheid.....

Naïeveling! Probeer het maar. De maatschappij heeft jou een wildebras gegeven, die je moet temmen, netjes moet opvoeden, plooibaar moet maken - en wacht. De staat wacht, de kerk en de toekomstige broodheer wachten. Zij stellen eisen, wachten af en kijken oplettend toe. De staat eist staatgerichte vaderlandsliefde, de kerk een onwrikbaar geloof, de werkgever eerlijkheid en allen verlangen middelmatigheid en onderdanigheid. Een kind dat te sterk is wordt gebroken, een kind dat stil is wordt geminacht, een kind dat zich verzet wordt soms omgekocht, de weg van een kind dat arm is wordt altijd versperd. Door wie? Door niemand. Door het leven."

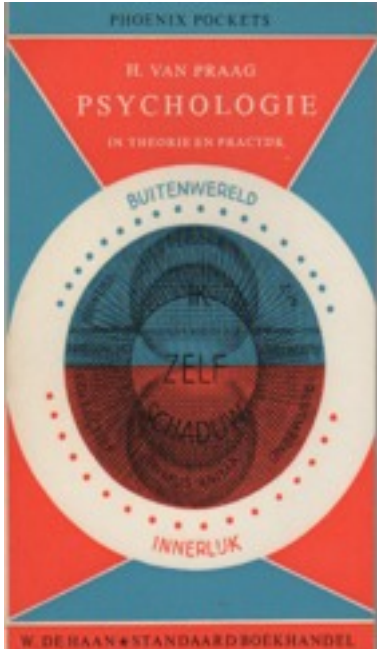
(UIT: J. Korczak, Hoe houd je van een kind, Het internaat, Amsterdam 1986)

Arie de Bruin

Bijlage 3

De Slanke Ziel

Toen in 4 gymnasium bleek dat ik toch niet voor predikant in de wieg gelegd was, moest er een andere keus gemaakt worden. Dat werd psychologie waarbij de pocket van Van Praag

over psychologie een doorslaggevende rol speelde. De, toen nog, mysterieuze mandala op de kaft maakte mij nieuwsgierig naar de studie, die mij het geheim van de mens zou onthullen. Psychologie betekende immers zielkunde en dus zou het bestuderen van de menselijke ziel centraal staan.

Helaas, onwetend van de ingrijpende veranderingen, die binnen de psychologie in de jaren zestig plaatsvonden, pakte dat heel anders uit. De psychologie was bezig een exacte haast wiskundige op statistiek gebaseerde gedragswetenschap te worden. Een psychologie zonder ziel met als ideaal een maakbare statistisch gemiddelde mens. Ondanks allerlei alternatieve psychotherapeutische scholen, die als paddestoelen uit de grond schoten, bleek die visie de onderstroom, die tot op de dag van vandaag opgeld doet binnen de wetenschappelijke psychologie. Een neuropsychologie, die de mens als een mechanisme ziet, dat door de hersenen wordt aangestuurd. Niet de ziel, maar het maakbare, vertechnologiseerde lichaam staat centraal.

En daar nu ging de lezing van Sjoerd Kuiper, bekend van met name zijn kinderboeken, met als titel "De Slanke Ziel" over. De lezing werd gehouden in het kader van de jaarlijkse Van Foreest Publiekslezing in de grote kerk in Alkmaar. De belangstelling was overweldigend. Je zou wensen dat een lezing over Korczak een dergelijk

volle zaal zou trekken. Het motto van de lezing was: "Over hoe onze kinderen steeds dikker worden en hun ziel steeds verder krimpt, van 21 gram in 1996 naar 17 gram in 2014." Het lichaam neemt steeds meer een centrale plaats in, terwijl de ziel uit het zicht verdwijnt. Alles richt zich op het maakbare lichaam: bewegen, sport, gezondheid, ontwikkeling van de hersenen en onderwijs moeten ingezet worden om uit kinderen het maximale resultaat te halen. Nuttige producten voor een op resultaat gerichte maatschappij. Beheersing en controle dat zijn de sleutelbegrippen.

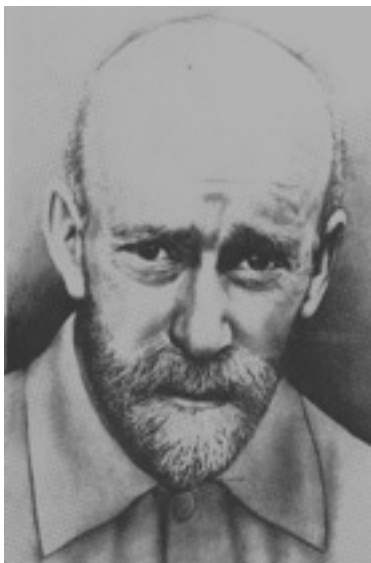
Hoe gaan we die krimp van de ziel bij kinderen dan te lijf? Sjoerd Kuiper breekt een lans voor de kinderboekenschrijvers. Door de fantasie en verbeelding van kinderen te stimuleren kan de ziel weer groeien. De vooruitzichten stemmen echter bepaald somber. Er wordt steeds minder gelezen en voorgelezen. Ook laten veel series en programma's voor kinderen weinig ruimte over voor de

eigen fantaserende en verbeeldende ziel van het kind. Er moet altijd weer een resultaatgericht, feitelijk en leerzaam sausje overheen gegoten worden. De ontwikkeling van de ziel is zo belangrijk om te voorkomen dat we gemankeerde kinderen krijgen. Kinderen met een slanke ziel.

In het boek van Joukje Akveld en Annemarie Terhell 'ABC Dragt, 'De werelden van Tonke Dragt' wordt Tonke Dragt geciteerd.

Sprookjes zijn geen onzin. Ze zijn heel erg echt gebeurd. Eigenlijk is alles wat je kunt verzinnen waar, omdat het uit jezelf is voortgekomen. De wereld is echt veel wijder dan hij op het eerste gezicht lijkt. En als hij niet zo blijkt te zijn, zoals ik dat in het kamp - Tonke Dragt werd in 1930 in een ziekenhuis in Batavia geboren en moest van de Japanners in 1942 samen met moeder en zusjes verhuizen naar een gevangenenkamp - heel sterk heb ervaren, dan maak je hem toch zo, daarvoor heb je toch hersens gekregen?

Van Korczak (zie voor meer informatie www.Korczak.nl) weten we uit wat hij in zijn dagboek schrijft dat hij vooral geïnteresseerd is in het wezen van de dingen.

"Ik was een kind dat 'urenlang in zijn eentje kon spelen", waarvan men helemaal niet merkte, dat er een kind in huis was." Toen ik zes was, kreeg ik een blokkendoos cadeau; pas op mijn veertiende hield ik op ermee te spelen." Schaam jij je niet? Zo'n grote jongen. Ga toch iets doen. Lees. Jij bouwblokken....ook dat nog!" Op mijn vijftiende maakte zich een waanzinnige leeswoede van mij meester. De wereld verzonk voor mijn ogen, alleen het boek bestond nog voor mij....

Mijn moeder placht te zeggen: "Die jongen heeft geen ambitie. Het laat hem koud wat hij eet, hoe hij zich kleedt, of hij met een kind uit eigen kring speelt of met de kinderen van de huismeester. Hij schaamt er zich niet voor om met kleintjes te spelen."

Ik ondervroeg mijn bouwblokken, kinderen, volwassenen naar wat ze zijn. Ik maakte mijn speelgoed niet kapot, het interesseerde mij niet waarom de pop bij het liggen gesloten ogen heeft. Niet het mechanisme maar het het wezen der dingen - het ding op zich.

Die laatste zin vat bondig samen waar het in de verhalen van Sjoerd Kuyper en Tonke Dragt om gaat. Namelijk niet om het mechanisme, maar om het wezen der dingen. Het wezen, de ziel van de kinderen. Een ziel, die wil fantaseren en spelen. Een ziel, die behoefte heeft aan een eigen unieke werkelijkheid. Een werkelijkheid waar Korczak in zijn rechten van het kind en het serieus nemen van de stem van elk kind ruimte voor maakt. Zo wordt de slanke ziel een wereldomvattende ziel.

Jan van der Born

Bijlage 4 Bestelformulier

Naam :
adres :
postcode + plaats :
email :

Graag wil ik de volgende producten bestellen. Na overmaking van het totaalbedrag op giro (IBAN) NL86 INGB 0005 3115 50 t.n.v. Janusz Korczak Stichting te Amsterdam, ontvang ik de bestelde producten z.s.m.

product	prijs	aantal	bedrag
Korczakpostzegels A Logo Korczakstichting	€ 10,--		
Korczakpostzegels B Standbeeld Korczak	€ 10,--		
Jaarboek 2013: Het recht van het kind te zijn zoals het is	€ 15,--		
Jaarboek 2012: Het verlangen naar een betere wereld	€ 12,50		
J. Korczak, Hoe houd je van een kind (vert. R. Görtzen)	€ 24,50		
J. Korczak, Republiek der kinderen (vert. R. Görtzen)	€ 24,95		
J. Korczak, Het recht van het kind op respect (vert. R. Görtzen)	€ 17,50		
Brochure: Korczak en de Kinderopvang	€ 2,50		
Brochure: Korczak, inspirator voor het Primair Onderwijs	€ 2,50		
A. de Bruin, Je moet toch wat als je klein bent (gedichten n.a.v. uitspraken van Korczak)	€ 9,95		
A. de Bruin, Fokus: gedichten over kinderen en onderwijs	€ 5,--		
A. de Bruin, P. Boersma, Daar heb je recht op	€ 12,50		
porto- en administratiekosten (als U voor meer dan € 24,-- bestelt, worden geen extra kosten berekend)	€ 2,50		
TOTAAL (zelf invullen.... en overmaken naar giro (IBAN) NL86 INGB 0005 3115 50 t.n.v. Janusz Korczak Stichting te Amsterdam			

Op de website (www.korczak.nl) onder webwinkel/literatuur vindt U ook nog de titels van eerdere jaarboeken en andere uitgaven. Op verzoek kunnen wij die ook leveren.

Zoek je iets als cadeautje voor het personeel van de school of een andere organisatie die zich met onderwijs of opvoeding bezig houdt of gewoon voor een familielid, een vriend of vriendin? De gedichtenboekjes van de Korczakstichting lenen zich hier uitstekend voor!

Bij bestellingen van meerdere exemplaren zijn kortingen te verkrijgen! Informeer dan eerst via info@korczak.nl. Opsturen naar Janusz Korczakstichting, Postbus 70048, 1007 KA Amsterdam of mail naar info@korczak.nl